ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1970/1 од 24. VIII 2020. године, изабрани смо за чланове Комисије за избор кандидата који су се пријавили на расписани конкурс за доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Морфологија и творба речи српског језика, који је објављен у листу „Послови" бр. 898 од 9. IX 2020. године. На конкурс се пријавио кандидат Данило Алексић. Имамо част да о кандидату поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски подаци

Данило Алексић рођен је 22. X 1987. године у Сомбору, где је завршио гимназију, стекавши током школовања признања на такмичењима из српског језика и језичке културе, енглеског и латинског језика (проглашен је за најбољег матуранта Општине Сомбор у 2005/06. години). На Филолошки факултет у Београду уписао се 2006. године (студијски програм Српски језик и књижевност) и завршио студије 29. IX 2010. године с просечном оценом у току студирања 9,80. Исте године уписао се на мастер студије и дипломирао 2011. с просечном оценом 10,00. Мастер рад на тему *Проблем апстрактности у језику на примеру множине апстрактних именица на* -ост одбранио је пред комисијом чији су чланови били проф. др Мирослав Николић (ментор) и доц. др Весна Ломпар и добио оцену 10. Од 2011. године похађао је докторске студије на Филолошком факултету (модул Српски језик).

Од 2011. до 2013, као студент докторских студија, био је сарадник у Центру за српски језик као страни на Филолошком факултету Универзитета у Београду и истраживач на пројекту Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Од 1. октобра 2013. био је сарадник у настави на предмету Морфологија и творба речи српског језика на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Од 2014. године ради као асистент за ужу научну област Српски језик, предмет Савремени српски језик на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Од 2009. до 2011. године био је стипендиста Фонда за младе таленте, а од 2011. године стипендиста Министарства просвете, науке и технолошког развоја за студенте докторских академских студија ангажоване на научноистраживачким пројектима.

Кандидат је 2012. учествовао на IV научном скупу младих филолога Србије на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу (са рефератом *Проблем дистинкције апстрактно–конкретно и класификација именица*), а 2015. на Научном састанку слависта у Вукове дане (са рефератом *Глаголи, узвици и фонестема* ц). Године 2016. учествовао је на Научном састанку слависта у Вукове дане (са рефератом *Аниматност и живе машине*).

Од 2015. до 2020. био је лектор у Међународном славистичком центру на Филолошком факултету у Београду. Учествовао је 2016. године као предавач на 57. Републичком зимском семинару за наставнике и професоре српског језика и књижевности (са радионицом *Грађење императива као наставни проблем*) у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, затим као предавач на Семинару Друштва за језичке ресурсе и технологије (са темом *Аутоматско прикупљање и обрада грађе за једно морфолошко истраживање*).

Године 2018. био је предавач на 59. Републичком зимском семинару за наставнике и професоре српског језика и књижевности (са радионицом *Схематски*

прикази у настави граматике (на примеру облика присвојних заменица)) у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Од 2011. до 2019. године био је студент докторских студија на Филолошком факултету Универзитета у Београду (модул Српски језик), а 6. XI 2019. године одбранио је докторску дисертацију под насловом *Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику*.

Кандидат добро познаје енглески језик и поседује основна знања из немачког језика.

2. Библиографија

1. „Проблем дистинкције апстрактно–конкретно и класификација именица", *Савремена проучавања језика и књижевности – зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу*, 4/1, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, 2013, 115–126. [М45, 1,5 бодова]
2. „Непроменљива реч *сигурно* – значења, употребе и класификација", *Књижевност и језик,* 60/3–4, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2013, 439–453. [М51, 3 бода.]
3. „Нова језичка игра у настави", *Књижевност и језик,* 62/1–2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2015, 189–203. [М51, 3 бода]
4. „Компаративно-критичка студија о граматикама (Весна Ломпар, *Врсте речи и граматичка пракса (од Вука до данас)*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 2016)", *Књижевност и језик,* 63/1–2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2016, 191–194. [Приказ, М56, 0,5 бодова]
5. „Глаголи, узвици и фонестема *ц*", *Научни састанак слависта у Вукове дане,* 45/1, Београд: Међународни славистички центар, 2016, 479–492. [М51, 3 бода / М63, 1 бод]
6. „О прилошким и придевским допунама глаголу *ос*(*ј*)*ећати се*", *Српски језик,* 21, Београд: Научно друштво за неговање и проучавање српског језика, 2016, 595–615. [М24, 4 бода]
7. „Аниматност и живе машине", *Научни састанак слависта у Вукове дане,* 46/1, Београд: Међународни славистички центар, 2017, 225–238. [М51, 3 бода / М63, 1 бод]
8. „Ка морфолошкој систематизацији сложених глаголских облика", *Наш језик,* 49/1, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2018, 61–76. [М51, 3 бода]
9. „'Ажурирао сам *андроид*' или 'Ажурирао сам *андроида*'", *Језик данас*, 13, Нови Сад: Матица српска, 2019. [М53, 1 бод]
10. *Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику*, докторски рад одбрањен 6. XI 2019. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду. [М70, 6 бодова]

3. Оцена радова

У раду „Проблем дистинкције апстрактно–конкретно и класификација именица" наводе се, преиспитују и допуњавају граматички критеријуми по којима се именице деле на апстрактне и конкретне. У потрази за темељима ове дихотомије аутор креће од граматикâ савременог српског језика, узимајући у обзир и релевантна искуства филозофије двадесетог века. Као највећа слабост традиционалног граматичког

приступа показује се теза да је небројивост основна одлика апстрактних именица. Потенцијалне предности модификованог приступа представљене су кроз анализу множине апстрактних именица изведених суфиксом *-ост.* Аутор с једне стране расветљава ову граматичку поделу, а са друге скреће пажњу на могућа решења неких проблема.

У раду „Непроменљива реч *сигурно* – значења, употребе и класификација" аутор везе непроменљиве речи *сигурно* са придевима и речцама анализира са различитих аспеката. Нарочито се скреће пажња на оне типове примера који изазивају недоумице при морфолошкој класификацији. Заступа се став да се нпр. у реченицама са *сигурно је (то) да...* ова реч може сматрати придевом, док се непроменљиво модално *сигурно* (ван позиције предикатива) сврстава у прилоге, при чему се подвлаче одлике те речи које је приближавају речцама.

У раду „Нова језичка игра у настави" представља се језичка игра направљена по принципима игре SET®. Прво се дају правила језичког SET-а®, упутства за планирање шпилова којима се он игра и савети за израду шпилова, а затим се истичу моменти које треба имати на уму током објашњавања игре и при самој игри. На крају се износе искуства аутора са применом ове игре у настави на Филолошком факултету, укључујући и мишљења студената који су је испробали.

У раду „Глаголи, узвици и фонестема *ц*" спроведено је истраживање којим се одређује граница између творбене основе и суфикса у глаголима типа *боцкати*. Испитује се појава елемента *ц* у односу на промене које он изазива, одн. формално--семантички однос ових глагола са глаголима на *-цати* и једносложним узвицима на *-ц*. Разматрају се три решења – (1) суфикс је *-кати*, а *ц* је резултат посебне модификације основе, (2) суфикс је *-цкати*, а основа се мења због губљења сугласника, и (3) суфикс је *-цкати*, а за основу се, идући за неким анализама у прозодијској морфологији, узима први слог мотивног глагола. Закључује се да је треће решење најприхватљивије.

У раду „О прилошким и придевским допунама глаголу *ос*(*ј*)*ећати се*" наводи се да глагол *ос*(*ј*)*ећати се* може бити допуњен и прилогом и придевом („осећати се безбедно/безбедним"). У раду се истражује међусобна замењљивост ових двају типова допуна. Њихове семантичке и синтаксичке разлике испитују се унутар оквира грађеног по принципу канонске типологије. При томе се користе неки аспекти колокацијске методе, а оставља се и могућност да се у опису примене неки модели из конструкцијске граматике и когнитивне лингвистике. Закључује се да у овој позицији прилог и придев никад нису потпуно еквивалентни, али да понекад разлике о којима је реч из семантичких разлога постају небитне.

Предмет истраживања у раду „Аниматност и живе машине" јесу форме акузатива једнине код именица м. рода I врсте које означавају аутономна вештачка бића (нпр. *робот*). Дају се релативне фреквенције конкурентних облика и семантичко--формалне интерпретације тих података, при чему се велика пажња поклања ређем, неочекиваном виду овог падежа.

У раду „Ка морфолошкој систематизацији сложених глаголских облика" испитује се систем сложених глаголских облика у српском језику. Посебна пажња посвећује се периферији тог система. Закључак је да сложени глаголски облици формирају континуум који сеже од најфреквентнијих, преко ретких и врло ретких, до непотврђених али могућих облика.

У раду „'Ажурирао сам *андроид*' или 'ажурирао сам *андроида*'" из дескриптивистичког и нормативистичког аспекта говори се о акузативу једнине именице *Андроид/андроид* у значењу „оперативни систем" или „телефон". На основу анализе података из дневне штампе и са једног форума посвећеног хардверу и софтверу закључује се да именица *Андроид/андроид* у поменутим значењима скоро увек има акузатив једнине формално једнак номинативу једнине. Присуство изузетака објашњава се новином значења „оперативни систем" и „телефон", због које се запажа утицај значења „човеколики робот". На крају се каже да је код оних двају значења акузатив једнине формално једнак номинативу једнине обичнији, али да избор

акузативне форме треба препустити језичком осећању говорника, јер није сигурно да је процес падежног разједначавања завршен.

Предмет докторског рада рада Данила Алексића, под насловом *Категорија аниматности и форма акузатива у српском језику,* јесте однос категорије аниматности („живо/неживо”) и форме акузатива једнине у промени именица мушког рода I врсте; циљ је био да се одреди када је овим именицама ак. јд. једнак генитиву једнине, а када номинативу једнине. Истраживање је било корпусно засновано. Из *Обратног речника српскога језика* ексцерпиране су именице мушког рода I врсте. Тај списак је затим сужен на оне именице које су у номинативу једнине потврђене у корпусу *СрпКор2013*. Значења одабраних именица проверена су у одговарајућим лексикографским изворима, како би се пронашле оне именице које могу имати и аниматни и инаниматни референт. За истраживање су изграђени богати корпуси. Испитивање односа између аниматности и полисемије дало је табеларни преглед значења, са примерима у акузативу једнине, у Корпусу најфреквентнијих именица које могу имати и аниматан и инаниматан референт. Те именице су класификоване по обележју или обележјима која се јављају у њиховом акузативу једнине. Табеларни преглед значења са примерима проистекао је и из испитивања именица које према лексикографским изворима не могу имати и аниматан и инаниматан референт, а код којих се јавља неочекиван облик ак. јд. Понуђена су објашњења за њихову проблематичност.Три најважније групе изузетака од основног правила, називи спортских тимова, називи аутомобила и називи награда, обрађене су, уз податке о фреквенцији, у засебним поглављима. Закључује се и потврђује да идеално стање у српском језику ремете полисемија, гранични статус референта, антропоморфност и антропоморфизација са зооморфношћу, аналогија, меронимијски принцип, принцип збирности, градивност и збирно-градивност и принцип бесмртности.

Сви радови др Данила Алексића својим темама и стручношћу њихове обраде показују да су кандидатова научна интересовања у најужој вези са облашћу за коју је конкурс расписан. С друге стране, истраживања спроведена у радовима су заснована на изузетно богатом корпусу, а у обзир је узета релевантна домаћа и страна литература. Кандидат је сва истраживања спровео акрибично, узимајући у обзир шири лингвистички контекст.

4. Учешће у научним пројектима

Од 2011. до 2013, као студент докторских студија, Данило Алексић био је истраживач на пројекту Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

5. Ангажман у настави

На Филолошком факултету Данило Алексић је запослен од 2013. године, као сарадник у настави на предмету Морфологија и творба речи српског језика, а од 2014. до 2020. године у звању асистент за ужу научну област Српски језик, предмет Савремени српски језик на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Држи вежбе на следећим предметима:

- *Морфологија и творба речи српског језика* студентима студијског програма Српски језик и књижевност (студ. група 01);
- *Савремени српски језик 1* студентима студијског програма Српска књижевност и језик и Српска књижевност и језик с компаратистиком (студ. групе 05 и 06);
- *Специјални курс: Морфологија српског језика* студентима мастер студија студијског програма Српски језик.

Кандидат је на располагању студентима не само на часовима и консултацијама него и у комуникацији електронском поштом. У студентским анкетама за оцену наставника добио је оцене: 4,41, 5,00 и 5,00.

6. Менторство и чланство у комисијама за одбрану мастер радова

Кандидат је био члан комисије за израду завршног рада на мастер академским студијама *Нове речи са суфиксима* -ара, -уша, *и* -чина, који је 9. VII 2019. одбранила Марта Живановић.

7. Остали ангажмани и активности

Од 2015. до 2020. године кандидат Данило Алексић био је лектор у Међународном славистичком центру на Филолошком факултету у Београду.

Од 2017. до 2020. године кандидат је састављао тестове за све нивое такмичења из српског језика и језичке културе за други разред средње школе, које организује Друштво за српски језик и књижевност Србије. Такође, кандидат је 2018. године био предавач на 59. Републичком зимском семинару за наставнике и професоре српског језика и књижевности (са радионицом *Схематски прикази у настави граматике (на примеру облика присвојних заменица)*) у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Године 2019. одржао је предавање по позиву у Друштву младих лингвиста, под насловом: *„Возим хјундаи" или „Возим хјундаија"? О категорији аниматности у савременом српском језику*.

Био је и један од рецензената зборника *Српски као страни језик у теорији и пракси IV*, а године 2020. био је предавач српског језика као страног на пројектима Свет у Србији и Србија за Србе из региона.

8. Закључно мишљење и предлог Комисије

Од када је изабран за место сарадника, а потом асистента, Данило Алексић успешно држи вежбе на предмету за који је изабран, показујући посвећеност у послу и остварујући врло добар професионални однос са студентима.

Имајући у виду поменуте научне, стручне и педагошке способности кандидата, Комисија једногласно предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета **да на радно место доцента за ужу научну област Српски језик (предмет Морфологија и творба речи српског језика) на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима изабере Данила Алексића.**

У Београду,
22. X 2020.

_____

(Др Весна Ломпар, ванредни професор)

_____

(Др Рајна Драгићевић, редовни професор)

_____

(Др Марина Спасојевић, научни сарадник)